

PR • P • JENI

VE SLAVENÍ NEDĚLE

1. PILÍŘ

PŘEDSTAVENÍ TÉMATU

(TEXTOVÝ PŘEPIS VIDEOA)

BIBLICKÝ ZÁKLAD

Na závěr evangelia podle Lukáše čteme o dvou učednících, kteří po Ježíšově smrti odcházejí z Jeruzaléma do Emauz. Jsou zklamaní a zmatení. Nevědí, co bude dál. Na cestě se k nim připojí neznámý poutník. Naslouchá jim. Vysvětluje jim Písmo svaté. Až při lámání chleba poznávají, že je s nimi přítomen sám Zmrtvýchvstalý Ježíš. Učedníci se plni radosti vrací zpět do Jeruzaléma, do společenství církve, aby se o svoji radost podělili s ostatními.

V tomto úryvku můžeme vidět tři silné momenty, které tvoří křesťanskou liturgii a naše prožívání neděle: **Slovo - Lámání chleba - Společenství**. Jako křesťané věříme, že Kristus je mezi námi přítomen různými způsoby. V Božím slově. V eucharistii. V modlitbě církve. A také v samotném společenství. Toto je základ prožívání neděle od samého počátku církve. Neděle není o splnění "povinnosti", ale o setkání s Bohem, o oslavě a díkůvzdání. Setkání, které nás proměňuje a které nám dává sílu do prožívání nového týdne.

NEDĚLNÍ LITURGIE

Pro nedělní bohoslužbu je klíčových několik rozměrů: Boží slovo, které při četbě ve společenství ožívá a Bůh promlouvá do našich životů. Modlitba a zpěv, které jsou projevem aktivního zapojení všech. Eucharistie, ve které se nám Kristus zcela dává. A nakonec společenství a služba, kdy nejde jen o čas v kostele, ale také o setkání a vzájemné vztahy a zapojení se do služby v liturgii i v péči o nemocné či osamělé.

SLAVENÍ NEDĚLE V PRŮBĚHU DĚJIN

Slavení neděle mělo v průběhu dějin mnoho podob. Od prvotního slavení v domech, kde kromě Božího slova, lámání chleba, byla také hostina, přes baziliky a kostely, kde se začaly objevovat jednotlivé služby akolytů, lektorů, až po středověk, kde se velká pozornost dala roli kněze, mše byla latinsky a věřící přijímali eucharistii jen málokdy. Po Druhém vatikánském koncilu se církev vrátila k tomu, že se do slavení mše svaté mají aktivně zapojit všichni pokřtění. Mše svatá je pořád stejná ve své podstatě, ale její forma a způsob slavení se v průběhu dějin proměňují.

INSPIRACE ZE SVĚTA A SYNODY

Abychom dobře porozuměli tomuto pilíři, studovali jsme různé církevní dokumenty a pozorovali zkušenosti z jiných diecézí u nás i ve světě. Zjistili jsme, že rozhodně nejsme jediní, kdo dnes řeší proměnu farností i diecéze, naopak. Podobnou cestou již prošly mnohé diecéze například ve Francii, Rakousku, Itálii, Spojených státech amerických nebo v Irsku. I tam museli reagovat na úbytek kněží a hledat nové uspořádání farností. Na druhé straně víme, že jsou ve světě oblasti, např. rozsáhlá území v Jižní Americe, kde se do jednotlivých farností dostane kněz jen jednou za několik týdnů nebo měsíců – a přesto tyto farnosti žijí a rostou, protože život v nich vychází na prvním místě ze společného zapojení všech farníků.

V synodálním procesu v naší diecézi zaznívala touha po radostnější liturgii, po aktivním zapojení všech, po otevřenosti těm, kdo přicházejí. Tedy, aby se všechny generace cítily přijaty a vtaženy do prožívání neděle. V některých výstupech zaznělo také volání po vytváření společenství i mimo liturgii.

NEDĚLE – DEN PÁNĚ

Podívejme se nyní na to, jaká je současná realita slavení neděle v naší olomoucké arcidiecézi. Dnes je situace taková, že v některých farnostech se slaví víc nedělních mší v jednom kostele, v některých farnostech již máte zkušenost s nedělní bohoslužbou slova – tedy s liturgickým slavením, které je vedené jáhnem nebo pověřeným laikem, při kterém se čtou úryvky z Písma, společně se modlí a přijímá Kristovo tělo v eucharistii. V současnosti se v celé diecézi každou neděli slaví 538 mší svatých. Víme ale, že za deset let bude kněží v aktivní službě přibližně o polovinu méně. A to znamená jediné – nedělních mší bude možné slavit mnohem méně a na méně místech.

V této situaci se před námi otevírají **tři základní řešení**:

- 1. Dojíždění do vzdálenější farnosti**, kde se nedělní mše svatá slaví. Tato varianta by zajistila, že budeme každou neděli prožívat slavení mše svaté. Toto řešení může být ale problematické zejména pro starší osoby. Zároveň náš kostel zůstane v neděli prázdný.
- 2. Slavit pravidelně v neděli bohoslužbu slova se svatým přijímáním**, kterou by vedl jáhen či pověřený laik. Výhodou je, že bychom byli společně ve svém kostele jako doposud, mezi těmi, které známe, a v kostele, o který se staráme. Nevýhodou je, že nebudeme mít mši svatou v neděli. To ale neznamená, že by se věřící dopouštěli hříchu, protože i toto je se souhlasem biskupa platné splnění nedělní povinnosti.
- 3. Model střídání**, kdy by se nedělní mše svatá slavila pokaždé v jiném kostele v rámci několika propojených farností. Výhodou je slavení mše svaté postupně na všech místech. Nevýhodou je dojíždění.

Uvědomujeme si, že každá změna je citlivá a ideální řešení neexistuje. Je jasné, že v menším počtu kněží nelze dlouhodobě zajistit stejný počet mší jako doposud. Navíc příprava nových kněží, za které s vírou v modlitbě prosíme, je proces na mnoho let. Proto se nyní musíme přizpůsobit realitě. A pokud to okolnosti dovolí, snadno se dá počet mší svatých navýšit.

Dalším praktickým tématem, kterým se zabýváme, je **samotné prožívání nedělní liturgie**. Zajímá nás, jaké charakteristiky by měla mít nedělní bohoslužba - ať už mše sv. nebo bohoslužba slova, aby byla skutečnou oslavou dne Páně. Co udělat, aby liturgie byla otevřená, pohostinná vůči těm, kdo přijdou, aby nabízela zapojení všech z farnosti. Jaké prvky jsou pro toto prožívání bohoslužby důležité?

Poslední důležitou oblastí je **společenství po mši svaté**. V mnoha farnostech je zvykem slavit neděli v podobě "agapé", například formou farní kavárny. Vybízíme vás tedy, abyste se společně zamýšleli, jaké podoby a jaké vlastnosti může mít toto mimoliturgické slavení, kterým se naplňuje popis farnosti jako "farní rodiny."

Pro mnohé z nás jsou právě uvedené myšlenky nové, pro jiné jsou otázkami, kterými se ve vašich farnostech již zabýváte. Podoba života farností v naší diecézi se v následujících letech bude proměňovat. Některých se změna dotýká už dnes, jiných se může dotknout za deset nebo patnáct let. Změny budou přicházet krok za krokem podle konkrétní situace a vývoje v jednotlivých místech. Povedou nás k přijetí nové situace, která se stane novou příležitostí. A to zejména k proměně smýšlení.

OTÁZKY DO SKUPINEK

Je důležité, abychom hledali již dnes odpověď na otázku: Jak chceme uchovat neděli jako den setkání s Kristem a jako den společenství, i když se naše farnosti proměňují? Díky společnému rozlišování si každý může hlouběji uvědomit, co pro něj znamená slavení mše svaté a neděle.

Chceme se vás tedy ptát na následující otázky:

1. Dokážeme si představit slavit nedělní liturgii bez přítomnosti kněze?

(tj. bohoslužbu slova se svatým přijímáním vedenou jáhnem nebo pověřeným laikem)
Pokud ano, za jakých okolností? Pokud ne, proč?

2. V případě, že v naší farnosti nebude možné slavit nedělní mši svatou, ke které z následujících variant se přikláníme?

- a) Zvolit jeden kostel jako společné místo nedělní mše svaté pro více okolních farností.
- b) Scházet se v neděli v našem kostele k bohoslužbě slova se svatým přijímáním.
(bohoslužba vedená jáhnem nebo pověřeným laikem)
- c) Střídat periodicky mši svatou mezi několika kostely. V neděli, kdy by mše nebyla v našem kostele, by se zde nekonala žádná bohoslužba.

3. Jaké charakteristiky by měla mít nedělní liturgie, aby byla oslavou neděle jako dne Páně?

4. Jak můžeme tvořit v neděli farní společenství i mimo liturgii (např. po mši svaté)?

5. Jakou inspiraci by mohla naše farnost nabídnout ostatním společenstvím pro prožívání neděle? Co u nás funguje a jakými příklady dobré praxe můžeme obohatit další farnosti?

Nehledáme konkrétní řešení pro každou farnost. To bude naším společným úkolem později. Nyní se ptáme na směr, kterým se chceme v naší diecézi vydat.

SLOVO NA ZÁVĚR

Na začátku jsme mluvili o emauzských učednících a o tom, co nese nás, Kristovy učedníky: Slovo. Lámání chleba. Společenství. A poslání. To je srdce neděle – společné slavení křesťanů. Někdy při mši svaté. Někdy při bohoslužbě slova nebo při jiné podobě slavení. Někdy v našem kostele. Jindy kousek dál. Ale vždy s Pánem. A vždy spolu.

At' je pro nás každá neděle chvílí, kdy znovu objevujeme Boží lásku. At' nás tato láska obnovuje a sjednocuje. At' nás tato láska posiluje, abychom byli světlem pro lidi kolem nás.